

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства соціальної
політики України

_____ 2017 року № _____

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ
з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках

1. Загальні положення.

1.1. Мінімальні вимоги з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (далі – Мінімальні вимоги) встановлюють загальні вимоги до організації охорони праці та робочих місць на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках при виконанні робіт, зазначених у додатку 1.

1.2. Мінімальні вимоги поширюються на замовників, керівників будівництва, генеральних підрядників, підрядників, субпідрядників, фізичних осіб, що забезпечують себе роботою самостійно, та встановлюють їх обов'язки і відповідальність за недотримання цих вимог.

1.3. Мінімальні вимоги розроблено на основі Директиви 92/57/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).

1.4. Мінімальні вимоги не поширюються на підприємства з видобутку корисних копалин.

1.5. Терміни у цих Мінімальних вимогах уживаються в таких значеннях:

генеральний підрядник – підрядник, який залучає до виконання робіт третіх осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результати їх роботи;

підрядник – сторона договору підряду, яка виконує та передає замовнику закінчені роботи (об’єкт будівництва), передбачені договором підряду;

замовник – фізична або юридична особа, яка має намір щодо забудови території (однієї чи декількох земельних ділянок) і подала в установленому законодавством порядку відповідну заяву;

керівник будівництва (інженер-консультант у будівництві) – фізична особа з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною, або юридична особа (інжинірингова компанія, яка має у своєму складі фахівців з кваліфікаційним рівнем, підтвердженим третьою стороною), які в межах повноважень, делегованих замовником, здійснюють керівництво реалізацією проекту, надають замовнику консультації щодо вибору оптимальних шляхів його реалізації, приймають від його імені відповідні рішення, або виконують деякі інші незалежні функції;

координатор з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації на будівництво – компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії розроблення проектної документації виконує доручені їй замовником, або керівником будівництва завдання, визначені у пункті 4 Мінімальних вимог;

координатор з питань охорони праці на стадії будівництва – компетентна фізична особа з підтвердженою кваліфікацією або юридична особа (яка має у своєму складі фахівця з підтвердженою кваліфікацією), яка на стадії будівництва виконує доручені їй замовником, або керівником будівництва завдання, визначені у пункті 4 Мінімальних вимог;

проектувальник – юридична особа, яка має у своєму складі відповідних виконавців, що згідно із законодавством одержали кваліфікаційний сертифікат, або фізична особа, яка згідно з законодавством має відповідний кваліфікаційний сертифікат;

роботодавець – власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю;

тимчасові або мобільні будівельні майданчики (далі – будівельні майданчики) – всі будівельні майданчики, на яких проводяться надземні чи підземні будівельні роботи, перелік яких наведений у додатку 1;

фізична особа, яка забезпечує себе роботою самостійно (далі – фізична особа) – фізична особа, яка виконує роботи на будівельному майданчику за цивільно-правовим договором, складеного із замовником або підрядником.

2. Організація управління з охорони праці на будівельному майданчику.

2.1. Якщо на будівельному майданчику будуть виконувати або виконують будівельні роботи два і більше підрядників (включаючи генерального підрядника), або підрядник і фізична(і) особа(и), або більше однієї фізичної особи, замовник або керівник будівництва, призначає одного або кількох координаторів з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації на будівництво та координаторів з питань охорони праці на стадії будівництва. Координатор з питань охорони праці на стадії розробки проектної документації призначається до початку розроблення проектної документації, координатор з охорони праці на стадії будівництва призначається до початку виконання будівельних робіт. Допускається суміщення обов'язків координатора з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації на будівництво та координатора з питань охорони праці на стадії будівництва.

2.2. Замовник або керівник будівництва, до початку виконання будівельних робіт на будівельному майданчику, забезпечує складання плану з охорони праці будівельного майданчику з урахуванням НПАОП 45.2-7.02-12

„Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві”.

2.3. Замовник або керівник будівництва зобов'язаний за 30 календарних днів до початку виконання будівельних робіт направити у територіальний орган Державної служби України з питань праці (далі – територіальний орган Держпраці) попереднє повідомлення про виконання будівельних робіт згідно додатку 4 в одному із наступних випадків:

якщо передбачена тривалість будівельних робіт перевищує 30 робочих днів і на будівельних роботах одночасно буде зайнято понад 20 працівників та фізичних осіб;

якщо планований обсяг виконання будівельних робіт перевищує 500 людино-днів.

2.4. Один екземпляр попереднього повідомлення про виконання будівельних робіт повинен бути розміщений замовником або керівником будівництва на видному для всіх учасників будівництва місці, розташованому на території будівельного майданчику.

2.5. Попереднє повідомлення про виконання будівельних робіт, що розташоване на будівельному майданчику повинно постійно оновлюватись у разі зміни інформації, яка зазначена в ньому.

3. Врахування питань охорони праці під час проектування.

3.1. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, проектувальник на різних етапах підготовки і виконання проектної документації зобов'язані врахувати вимоги загальних положень з охорони праці, зазначені у додатку 3, і особливо у наступних випадках:

при архітектурному, технічному та/або організаційному плануванні, щоб розподілити різні роботи або стадії робіт та визначити ті роботи, які можуть виконуватись одночасно, а які послідовно, одна за одною;

під час оцінки запланованої тривалості виконання різних робіт чи стадій робіт.

3.2. Керівник будівництва або замовник, що виконує обов'язки керівника будівництва, проектувальник на різних етапах підготовки, виконання, корегування проектної документації зобов'язані також врахувати вимоги плану з охорони праці будівельного майданчику, документа, складеного згідно підпункту 4.1.3, та скорегованих відповідно до підпункту 4.2.3.

4. Координатори з питань охорони праці.

4.1. Координатор з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації будівництва зобов'язаний:

4.1.1. Координувати реалізацію вимог пункту 3 Мінімальних вимог.

4.1.2. Розробити або організувати розроблення плану з охорони праці будівельного майданчику, в якому встановлюються всі необхідні вимоги з охорони праці, що стосуються конкретного будівельного майданчика та тих робіт, які будуть на ньому виконуватись, окремо передбачивши в ньому детальні заходи з охорони праці щодо виконання будівельних робіт, зазначених у додатку 2.

4.1.3. Скласти документ, що враховує особливості та умови будівництва та містить необхідну інформацію з охорони праці, що повинна використовуватись при подальшому виконанні робіт, зазначених у додатку 1, після введення об'єкту будівництва в експлуатацію.

4.1.4. Передати план з охорони праці будівельного майданчику та документ зазначений в підпункті 4.1.3 координатору з питань охорони праці на стадії будівництва.

4.2. Координатор з питань охорони праці на стадії будівництва зобов'язаний:

4.2.1. Координувати здійснення загальних положень охорони праці згідно додатку 3 при виборі технічних та/або організаційних рішень з метою планування різних робіт або стадій робіт, що можуть виконуватись одночасно або послідовно та при визначенні часу, необхідного для виконання цих робіт або стадій робіт.

4.2.2. Координувати вжиття заходів направлених на забезпечення дотримання підрядниками і фізичними особами вимог пункту 7 Мінімальних вимог, плану з охорони праці будівельного майданчика та нормативно-правових актів з охорони праці.

4.2.3. Вносити або організувати внесення необхідних змін в план з охорони праці будівельного майданчика та документ, зазначений в підпункті 4.1.3 з урахуванням ходу робіт і змін, що при цьому виникають, зокрема в проектній документації.

4.2.4. Організовувати співпрацю підрядників, в тому числі тих, що змінюють один одного, та координувати їх дії щодо захисту працівників та запобігання виникненню нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Організувати взаємний обмін інформацією підрядників, працівників, їх представників та фізичних осіб.

4.2.5. Погоджувати заходи підрядників з охорони праці, зокрема передбачених в проектах виконання робіт, технологічних картах і відповідно перевіряти їх виконання.

4.2.6. Координувати здійснення підрядниками контролю за дотриманням встановлених вимог з охорони праці під час виконання робіт.

4.2.7. Визначати разом з підрядниками, фізичними особами порядок допуску працівників на будівельний майданчик, використання ними засобів колективного та індивідуального захисту, вантажопідіймальних механізмів, умов підключення до мереж електропостачання тощо.

4.2.8. Вживати необхідні заходи направлені на запобігання перебування на будівельному майданчику сторонніх осіб.

4.3. Для виконання своїх обов'язків координатори з питань охорони праці повинні:

приймати участь у всіх стадіях розробки проектної документації та виконання будівельних робіт;

приймати участь у всіх нарадах, засіданнях, які стосуються розробки проектної документації та виконання будівельних робіт;

отримувати та, за необхідності, вимагати від проектувальника, підрядників інформації та документів, необхідних для виконання своїх обов'язків.

4.4. Координатори з питань охорони праці повинні мати необхідну підготовку для виконання своїх функцій:

вищу освіту відповідного напрямку підготовки;

не менше 5 років професійного досвіду у сфері архітектури, будівництва або управління будівельними майданчиками;

підтверджену незалежним органом кваліфікацію за професією інженер з охорони праці (будівництво).

5. План з охорони праці будівельного майданчика.

5.1. План з охорони праці будівельного майданчика (надалі – план), це письмовий документ, який включає комплекс заходів направлених на запобігання виникнення професійних ризиків під час виконання робіт на конкретному будівельному майданчику, зокрема встановлює вимоги з охорони праці до генерального підрядника, підрядника, субпідрядників та фізичних осіб

щодо організації будівельного майданчика, організації робочих місць, безпечного виконання робіт, експлуатації будівельних машин, електробезпеки тощо.

5.2. План розробляється одночасно з проектною документацією, завершується до початку виконання будь-яких робіт на будівельному майданчику. План повинен своєчасно виконуватися протягом всього часу проведення робіт на будівельному майданчику. Якщо змінюються умови проектної документації або умови будівництва план повинен бути скорегований.

5.3. Складання плану забезпечує замовник або керівник будівництва.

5.4. В разі не призначення координаторів згідно підпункту 2.1 через виконання робіт одним підрядником, складання плану покладається на проектувальника.

5.5. Проектно-технологічна документація не може замінювати плану.

5.6. Якщо необхідна інформація включена до проектної чи проектно-технологічної документації або в інші документи, в плані можуть міститися тільки посилання про місце знаходження такої інформації.

5.7. План складається з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

5.8. При розробці плану необхідно брати до уваги всі види діяльності, які здійснюються на будівельному майданчику, і виявити всі зони, де виконуються роботи, зазначені у додатку 2 Мінімальних вимог.

5.9. План щонайменше повинен вміщувати наступне:

загальну інформацію про будівельний майданчик, зокрема інформацію, що зазначена в попередньому повідомленні;

загальний порядок організації охорони праці на будівельному майданчику;

вимоги з охорони праці до організації будівельного майданчика, у тому числі санітарно-побутового обслуговування, місця і способів складування матеріалів, визначення та огороження небезпечних зон, організації робочих місць, безпечного виконання робіт, експлуатації будівельних машин, електробезпеки, пожежної безпеки тощо;

перелік професійних ризиків, які можуть виникнути;

конкретні заходи направлені на усунення або зменшення професійних ризиків;

конкретні заходи щодо робіт, що підпадають під одну або більше категорій, перерахованих у додатку 2;

вимоги до застосування засобів колективного та індивідуального захисту;

заходи щодо координації учасників будівництва при одночасному виконанні робіт;

загальні заходи, що забезпечують підтримання порядку й чистоти на будівельному майданчику;

вказівки щодо організації пожежної безпеки;

дії в разі виникнення нещасного випадку, пожежі, аварії;

порядку надання першої медичної допомоги при нещасних випадках на виробництві, організації евакуації людей;

можливі фактори ризику, які можуть виникнути в процесі будівельних робіт через застосування шкідливих для здоров'я матеріалів, закладених в проектній документації, і необхідна інформація про вимоги законів та інших нормативних актів з цього питання;

розташування під'їздів і проїздів для пожежних машин;

засоби взаємодії підрядників, субпідрядників та фізичних осіб;

шляхи і способи горизонтального та вертикального сполучення або переміщення;

умови використання вантажопідіймальних машин;

умови щодо можливості одночасного складування різних матеріалів, особливо щодо складування небезпечних матеріалів або речовини;

умови видалення, накопичення та утилізації відходів, що виникають в результаті виконання робіт, знесення або демонтажу споруд;

умови підключення до електромереж та розмежування відповідальності при використанні тимчасових електромереж;

процес узгодження передбачених у плані заходів з охорони праці і обмін відповідною інформацією між замовником, керівником будівництва, підрядниками та фізичними особами;

інші детальні вимоги і рекомендації з охорони праці для підрядників.

5.10. План повинен постійно знаходитись на будівельному майданчику, бути доведений до всіх підрядних організацій, фізичних осіб, і бути доступним всім іншим зацікавленим юридичним або фізичним особам.

5.11. План підписується координатором з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації на будівництво або проектувальником у випадку зазначеному у підпункті 5.4 Мінімальних вимог, затверджується замовником або керівником будівництва.

6. Відповідальність замовника, керівника будівництва, підрядників.

6.1. Якщо замовник або керівник будівництва призначив одного або кількох координаторів з охорони праці, це не звільняє його від відповідальності в галузі охорони праці.

6.2. Призначення замовником одного або кількох координаторів з охорони праці, визначення їх обов'язків та наявність обов'язків та

відповідальності замовника або керівника будівництва, не звільняє роботодавців підрядника, генерального підрядника, субпідрядника від відповідальності визначеної Законом України „Про охорону праці”, іншими нормативно-правовими актами з охорони праці, що діють в галузі будівництва.

7. Застосування загальних положень з охорони праці.

7.1. Під час виконання будівельних робіт необхідно дотримуватись загальних положень з охорони праці згідно додатку 3, особливо в частині, що стосується:

дотримання порядку і чистоти на будівельному майданчику;

визначення розташування робочих місць з урахуванням можливості вільного доступу до них, а також з визначенням шляхів руху або зон руху до робочих місць;

вимог до складування різних матеріалів;

проведення технічного обслуговування, пуску в роботу і технічних оглядів машин, механізмів, устаткування, з метою уникнення загрози життю і здоров'ю працівників при їх експлуатації;

умов роздільного складування різних матеріалів, особливо щодо небезпечних матеріалів і речовин;

вимог щодо видалення залишків використаних небезпечних матеріалів і речовин;

вимог щодо способів видалення та вивезення відходів і будівельного сміття;

корегування запланованого для різних робіт або етапів роботи терміну їх виконання у залежності від ходу робіт на будівельному майданчику;

співпраці між підрядниками і фізичними особами;

погодження умов виконання робіт з іншою виробничою діяльністю на будівельному майданчику або поблизу нього.

8. Обов'язки замовника, керівника будівництва.

8.1. З метою організації охорони праці та забезпечення життя і здоров'я працюючих на будівельному майданчику замовник або керівник будівництва повинен:

організувати застосування підрядниками та фізичними особами загальних положень з охорони праці згідно пункту 7;

співпрацювати з координаторами з охорони праці та враховувати в роботі зауваження, які ними надаються;

організувати управління з охорони праці на будівельному майданчику, виконання загальних заходів з охорони праці за пропозиціями координатора з охорони праці на стадії будівництва та виконання плану з охорони праці будівельного майданчика.

9. Обов'язки підрядника.

9.1. З метою забезпечення охорони праці на будівельному майданчику підрядники, генеральний підрядник, субпідрядники відповідно до умов, зазначених в пунктах 4, 6, зобов'язані:

з урахуванням вимог зазначених у пункті 7 виконувати вимоги передбачені у додатку 5, плані з охорони праці будівельного майданчика, нормативно-правових актах з охорони праці;

виконувати вказівки координаторів з охорони праці.

10. Обов'язки фізичних осіб.

10.1. Для забезпечення безпеки і здоров'я на будівельному майданчику фізичні особи повинні належним чином дотримуватись таких особливо важливих вимог:

Закону України „Про охорону праці”;

Загальних вимог стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 25 січня 2012 року № 67, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2012 року за № 226/20539;

вимог розділу 7, додатку 5 Мінімальних вимог;

НПАОП 45.2-7.02-12 „Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві”;

Правил охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19 грудня 2013 року № 966, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 лютого 2014 року за № 327/25104;

вимог нормативно-правових актів щодо робіт підвищеної небезпеки та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

вимог нормативно-правових актів щодо використання виробничого обладнання працівниками;

вимог нормативно-правових актів щодо застосування засобів колективного та індивідуального захисту;

інших нормативно-правових актів з охорони праці;

при одночасному виконанні робіт з працівниками підрядників, співробітничати з ними при реалізації вимог охорони праці, координувати свої дії з урахуванням характеру діяльності щодо захисту від небезпек та запобігання виробничим ризикам, і взаємно інформувати один одного про ці ризики;

зобов'язані, наскільки дозволяє можливість, дбати про свою власну безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я осіб, на яких можуть вплинути їхні дії чи помилки під час роботи, відповідно до пройденого ним

навчання та вказівок замовників або керівників будівництва та координаторів з питань охорони праці.

10.2. Для цього фізичні особи повинні, зокрема, відповідно до пройденого навчання та вказівок замовників або керівників будівництва і координаторів з питань охорони праці:

правильно і за призначенням використовувати устаткування, апаратуру, інструменти, небезпечні речовини, транспортні та інші засоби праці;

правильно використовувати надані йому в розпорядження засоби індивідуального захисту та після використання повертати їх на передбачене для цього місце;

за своєю ініціативою не відключати, змінювати або переставляти захисні пристосування, особливо, встановлені на машинах, установках і спорудах, використовувати ці пристосування тільки за призначенням;

негайно повідомляти про будь-яку виробничу ситуацію, щодо якої вони мають обґрунтовані підстави вважати, що вона являє серйозну і безпосередню загрозу безпеці і здоров'ю, а також про будь-який помічений дефект у захисній системі.

11. Інформування працівників.

11.1. Працівники або їх довірені особи повинні бути поінформовані про всі заходи, які будуть здійснені на будівельному майданчику щодо охорони праці. Інформація повинна бути зрозумілою для працівників.

12. Консультування з працівниками.

12.1. Консультування з працівниками і залучення їх та/або їх представників у питаннях, охоплених пунктами 4, 7 і 9 Мінімальних вимог, здійснюються відповідно до таких принципів:

12.1.1. Роботодавці заслуховують думку працівників та/або їх представників і забезпечують їх участь у обговоренні всіх питань стосовно охорони праці на робочому місці, що передбачає право працівників та/або їх представників подавати пропозиції.

12.1.2. Працівники чи їх представники, що виконують особливі функції щодо охорони праці працівників, беруть пропорційну участь або попередньо заслуховуються роботодавцем з питань:

будь-яких заходів, що можуть суттєво впливати на безпеку і здоров'я;

призначення та інформування працівників;

залучення, за необхідністю, сторонніх служб або фахівців на підприємство та/або виробництво;

планування і організації навчання.

12.1.3. Представники працівників, наділені особливими функціями щодо охорони праці працівників, мають право звертатись до роботодавця з пропозиціями щодо необхідних запобіжних заходів, а також запобігання будь-якій небезпеці для працівників та/або усунення джерел небезпеки.

12.1.4. Працівники, а також їх представники, не повинні зазнавати будь-яких негативних наслідків внаслідок їх діяльності.

12.1.5. Роботодавець повинен надавати представникам працівників, наділених особливими функціями щодо охорони праці працівників, достатньо вільного часу для виконання функцій щодо охорони праці працівників без втрат у заробітній платні, а також забезпечити їх засобами, необхідними для реалізації прав і завдань, що впливають з цих Мінімальних вимог.

12.1.6. Працівники та/або їх представники мають право звертатись до територіальних органів Держпраці, якщо вони вважають, що вжиті роботодавцем заходи і надані у розпорядження засоби недостатні для забезпечення охорони праці на робочих місцях.

12.1.7. Представникам працівників повинна бути надана можливість подавати свої зауваження посадовим особам територіальних органів Держпраці під час перевірок, які ними проводяться.

12.2. При цьому у всіх необхідних випадках, виходячи з рівня небезпеки і масштабів будівельного майданчика, слід передбачати належне узгодження дій із зайнятими на будівельному майданчику працівниками підприємства чи їх представниками.

**Директор Департаменту заробітної
плати та умов праці**

О. Товстенко

Додаток 1
до Мінімальних вимог з охорони
праці на тимчасових або мобільних
будівельних майданчиках

**Перелік
видів будівельних робіт на які поширюються Мінімальні вимоги**

- Підземні роботи.
- Земляні роботи, в тому числі улаштування штучних земляних споруд.
- Спорудження зовнішніх інженерних мереж.
- Улаштування штучних основ і фундаментів.
- Кам'яні роботи.
- Монтажні роботи.
- Бетонні роботи.
- Арматурні роботи.
- Ізоляційні роботи.
- Покрівельні роботи.
- Оздоблювальні роботи, в тому числі улаштування теплоізолювальних фасадних систем.
- Електромонтажні роботи.
- Монтаж і випробування внутрішнього інженерного обладнання та мереж.
- Підводні роботи.
- Нове будівництво.
- Реконструкція.
- Технічне переоснащення.
- Капітальний ремонт.
- Реставрація.
- Демонтаж.
- Знесення.
- Поточний ремонт під час експлуатації.
- Експлуатація та утримання споруд, якщо вони пов'язані з будь-яким з вищезазначених видів робіт.

Додаток 2
до Мінімальних вимог з охорони
праці на тимчасових або мобільних
будівельних майданчиках

**Перелік будівельних робіт, при виконанні
яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників**

1. Роботи, при яких створюється ризик бути засипаними внаслідок обвалу ґрунту, загрузнути у заболоченій місцевості, впасти з висоти, що перевищує 1,3 м, посилений характером діяльності, застосованими процесами або умовами виробничого середовища на робочому місці або на будівельному майданчику.
2. Роботи, при яких на працівників впливають шкідливі хімічні або біологічні речовини, що створюють загрозу життю і здоров'ю працівників або використання яких регламентується вимогами нормативно-правових актів.
3. Роботи, при яких працівники піддаються ризику опромінення іонізуючим випромінюванням, зокрема, які регламентуються нормативними-правовими актами.
4. Роботи поблизу високовольтних ліній електропередачі.
5. Роботи, при яких існує небезпека потонути.
6. Спорудження колодязів, підземні роботи, будівництво тунелів.
7. Роботи з використанням балонів із стиснутим повітрям для подачі повітря кожному працівнику.
8. Роботи, при яких працівники піддаються підвищеному атмосферному тиску (наприклад, в кесонах).
9. Вибухові роботи.
10. Роботи, пов'язані з монтажем або демонтажем будівельних конструкцій, будівельних елементів або обладнання, які проводяться з використанням вантажопідіймальних машин, домкратів, тощо.

Додаток 3
до Мінімальних вимог з охорони
праці на тимчасових або мобільних
будівельних майданчиках

Загальні положення з охорони праці

1. Запобігання професійним ризикам.
2. Оцінка професійних ризиків, яких не можна уникнути.
3. Усунення небезпечних факторів.
4. Врахування індивідуальних особливостей працівників під час роботи, особливо, при облаштуванні робочих місць, вибору засобів праці, робочих і технологічних процесів, передусім, з точки зору полегшення монотонної роботи та роботи в ритмі, заданому машиною, а також послаблення її шкідливого впливу на здоров'я.
5. Врахування розвитку технічного прогресу.
6. Заміна небезпечних процесів на безпечні або на менш небезпечні.
7. Планування запобігання небезпекам на робочому місці з урахуванням стану техніки, організації праці, умов праці, соціальних відносин і впливу навколишнього середовища.
8. Пріоритет у застосуванні засобів колективного захисту перед засобами індивідуального захисту.
9. Проведення інструктажу з охорони праці.

Додаток 4
до Мінімальних вимог з охорони
праці на тимчасових або мобільних
будівельних майданчиках

Попереднє повідомлення про виконання будівельних робіт

1. Дата повідомлення _____
2. Адреса будівельного майданчика _____
3. Замовник (код ЄДРПОУ, фактична та юридична адреса, прізвище, ім'я по батькові керівника, контактний телефон) _____
_____
4. Вид споруди _____
5. Керівник будівництва (код ЄДРПОУ, фактична та юридична адреса, прізвище, ім'я по батькові керівника або фізичної особи, контактний телефон) _____
_____
6. Координатор(и) з охорони праці на стадії розроблення проектної документації на будівництво (прізвище(а), ім'я по батькові, фактична та юридична адреса, контактний телефон) _____
_____
7. Координатор(и) з охорони праці на стадії будівництва (прізвище(а), ім'я по батькові, фактична та юридична адреса, контактний телефон) _____
_____
8. Передбачуваний термін початку робіт на будівельному майданчику _____
9. Передбачувана тривалість робіт на будівельному майданчику _____
10. Передбачувана максимальна кількість осіб, зайнятих на будівельному майданчику _____

11. Передбачувана кількість підприємств і фізичних осіб які забезпечують себе роботою самостійно що діятимуть на будівельному майданчику _____

12. Відомості про вибрані підрядні підприємства (назви, код ЄДРПОУ, види робіт) _____

Додаток 5
до Мінімальних вимог з охорони
праці на тимчасових або мобільних
будівельних майданчиках

Мінімальні вимоги з охорони праці на будівельних майданчиках

1. Вимоги цього додатку поширюються на всі випадки, коли цього вимагають ознаки будівельного майданчика або діяльність, обставин і відповідна їм небезпека.

2. Під приміщеннями у контексті цього додатку слід розуміти також мобільні приміщення.

Частина 1

Загальні мінімальні вимоги на будівельних майданчиках

1. Стійкість і міцність.

1.1. Будівельні конструкції, обладнання, матеріали, які через зміну місця або положення можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників, повинні бути постійно або тимчасово надійно закріплені безпечним способом.

1.2. Доступ на поверхні, виготовлені з матеріалу, що не має достатньої міцності, повинен бути допущений тільки тоді, коли у розпорядженні є обладнання або належні пристосування, які забезпечують безпечне ведення робіт.

2. Установки для розподілу енергії.

2.1. Установки повинні бути так спроектовані, споруджені і введені в дію, щоб вони не могли бути причиною небезпеки пожежі або вибуху і працівники були належним чином захищені від небезпеки ураження струмом через прямий або непрямий контакт.

2.2. При проектуванні, виготовленні і виборі матеріалу і захисних пристосувань слід враховувати характер і потужність енергії, що розподіляється, зовнішні умови, що можуть впливати, а також професійну підготовленість осіб, які мають доступ до частин установок.

3. Шляхи евакуації і аварійні виходи.

3.1. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні бути вільними від сторонніх предметів і вести як найкоротшим шляхом до безпечного місця.

3.2. Повинна бути забезпечена можливість для працівників швидко безпечно покинути всі робочі місця у випадку небезпеки.

3.3. Кількість, розташування і розміри шляхів евакуації і виходів визначаються залежно від характеру робіт, облаштування і розмірів будівельного майданчика і приміщень, а також від максимально можливої кількості наявних там осіб.

3.4. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні мати позначення відповідно до Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року № 1262 (далі - Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників).

Ці позначення повинні бути достатньо стійкими і нанесеними на відповідних місцях.

3.5. Шляхи евакуації і аварійні виходи, а також проходи і двері, що ведуть до них, не повинні бути зашарашені сторонніми предметами, з тим, щоб ними в будь-який час можна було скористатись.

3.6. Шляхи евакуації і аварійні виходи, у яких необхідне освітлення, повинні бути оснащені автоматичними аварійними джерелами світла на випадок аварії в системі освітлення.

4. Пожежне оповіщення і боротьба з пожежами.

4.1. Залежно від особливостей будівельного майданчика, розмірів і характеру експлуатації приміщень, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних матеріалів чи речовин, а також максимально можливої чисельності присутніх людей повинна бути передбачена достатня кількість належних протипожежних засобів і, за необхідності, засобів пожежного оповіщення і сигналізації.

4.2. Зазначені протипожежні засоби, засоби пожежного оповіщення і сигналізації повинні регулярно перевірятись і утримуватись у робочому стані.

Через регулярні відрізки часу повинні проводитись належні випробування і тренування.

4.3. Неавтоматичні протипожежні засоби повинні бути зручними і легко досяжними. Вони повинні мати позначення відповідно Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників. Ці позначення мають бути достатньо стійкими і наноситись на відповідних місцях.

5. Вимоги до вентиляції.

З урахуванням робочого процесу і фізичних потреб організму працівників слід забезпечити надходження достатньої кількості свіжого повітря для дихання.

Якщо використовуються вентиляційні установки, вони повинні бути в працездатному стані і працівники не повинні підпадати під дію шкідливих для здоров'я протягів.

Повинна здійснюватися система контролю, що сигналізує про пошкодження систем вентиляції.

6. Виконання роботи за наявності специфічних видів небезпеки.

6.1. Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин (газів, парів, пилу) у повітрі робочих зон, а також рівень шуму і вібрації не повинні перевищувати зазначених у діючих нормах.

6.2. Якщо працівники повинні входити у зону, де повітря містить отруйні чи шкідливі речовини, має недостатньо кисню, або може бути вибухонебезпечним то за повітрям у цій зоні необхідно здійснювати постійний нагляд, та вжити необхідні заходи для запобігання виникнення будь-якої небезпеки.

6.3. Працівник ні в якому разі не повинен працювати один в зоні, де повітря може бути причиною підвищеної небезпеки. Він повинен принаймні бути під постійним наглядом з зовнішнього боку, мають бути вжиті всі належні підготовчі заходи для надання негайної і ефективної допомоги.

7. Вимоги до температури.

Протягом робочого часу з урахуванням застосовуваних методів роботи і фізичних потреб організму працівників температура повітря в приміщенні повинна бути комфортна для людського організму.

8. Природне і штучне освітлення робочих місць, приміщень і шляхів пересування на будівельному майданчику.

8.1. Робочі місця, приміщення і шляхи пересування повинні, наскільки це можливо, бути забезпеченими денним світлом, а в нічний час, а також при слабкому денному освітленні, належним і достатнім чином бути освітленими штучно. При цьому, за необхідності слід застосовувати переносні, захищені від механічних пошкоджень джерела світла.

Колір штучного освітлення не повинен порушувати сприйняття позначень, сигналів або попереджувальних написів або впливати на нього.

8.2. Освітлення приміщень, робочих місць і шляхів пересування повинно бути так організовано, щоб спосіб освітлення не міг стати причиною нещасних випадків з працівниками.

8.3. Приміщення, робочі місця і шляхи пересування, де виконуються роботи з підвищеним ризиком для життя і здоров'я працівників у випадку аварії з штучним освітленням, повинні бути оснащені аварійним освітленням.

9. Двері й ворота.

9.1. Повинна бути виключена можливість обривання і падіння розсувних дверей.

9.2. Повинна бути виключена можливість падіння дверей і воріт, які відкриваються догори.

9.3. Двері й ворота на шляху евакуації повинні мати відповідні позначення.

9.4. У безпосередній близькості від воріт, призначених, головним чином, для автомобільного руху, повинні бути в наявності добре видимі, належно позначені і постійно доступні двері для пішоходів, за винятком випадків, коли прохід пішоходів є небезпечним.

9.5. Двері і ворота, обладнані приводом, повинні діяти, не створюючи небезпеки для працівників.

Вони повинні бути обладнані добре видимими і легкодоступними аварійними вимикачами, такими, щоб їх можна було відкрити вручну, якщо вони не відкриваються автоматично у випадку припинення подачі струму.

10. Шляхи пересування, небезпечні зони.

10.1. Шляхи пересування, включаючи сходи, закріплені драбини і навантажувальні рампи повинні бути так розраховані, розміщені, встановлені і мати такі розміри, щоб відповідно до їх призначення по ним можна було легко і безпечно проходити або проїздити, не створюючи загрози для працівників, що працюють поблизу.

10.2. Розміри шляхів пересування людей та/або вантажів, включаючи шляхи переміщення під час вантажно-розвантажувальних робіт повинні відповідати кількості потенційних користувачів і характеру діяльності.

Якщо на шляхах пересування використовуються транспортуючі засоби, для інших користувачів повинні бути передбачені достатні безпечні відстані або належні захисні пристрої.

Шляхи мають бути ясно позначені, регулярно перевірятись і бути під наглядом.

10.3. Шляхи пересування автомобілів повинні проходити на достатній відстані від дверей, воріт, проходів, проїздів і сходів.

10.4. Якщо на будівельному майданчику є зони з обмеженим доступом, ці зони повинні бути устатковані пристроями, які запобігали б входу в ці зони працівників, не зайнятих у них.

Для захисту працівників, зайнятих у небезпечних зонах, повинні бути вжиті відповідні запобіжні заходи.

Небезпечні зони повинні мати добре видимі позначення.

11. Навантажувальні рампи.

11.1. Навантажувальні рампи повинні мати розміри, які відповідали б розмірам вантажів, що транспортуються.

11.2. Навантажувальні рампи повинні мати як мінімум один вихід.

11.3. Навантажувальні рампи повинні мати пристосування для захисту працівників від падіння.

12. Розміри робочого місця.

Розміри робочих місць повинні бути такими, щоб дати працівникам можливість достатньої свободи рухів з урахуванням розміщення необхідного обладнання і приладів.

13. Перша медична допомога.

13.1. Повинна бути забезпечена можливість надання працівникові в будь-який момент першої медичної допомоги відповідно підготовленим персоналом.

Повинні бути вжиті заходи для забезпечення транспортування працівників, з якими стався нещасний випадок або несподіване погіршення самопочуття, та надання необхідної медичної допомоги.

13.2. Якщо цього вимагають розміри будівельного майданчика або характер діяльності, слід передбачити одне або кілька приміщень для надання першої медичної допомоги.

13.3. Приміщення для першої допомоги повинні бути устаткованими необхідним обладнанням і матеріалами для першої допомоги і бути легкодоступними для людей з ношами.

Вони повинні мати позначене згідно з Технічним регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників.

13.4. Засоби, необхідні для надання першої допомоги, повинні зберігатись в усіх місцях, де цього вимагають умови роботи.

Місця зберігання цих засобів повинні мати відповідні позначення і бути легко досяжними.

На добре видимому місці повинні бути зазначені адреса і номер телефону швидкої медичної допомоги.

14. Санітарні приміщення.

14.1. Приміщення для переодягання, шафи для одягу.

14.1.1. Працівникам мають бути забезпечені зручними приміщення для переодягання, якщо вони під час своєї діяльності використовують спеціальний одяг і спеціальне взуття, та з міркувань безпеки і пристойності не можуть переодягатись в іншому місці.

Приміщення для переодягання повинні бути легко досяжними, мати достатні розміри і бути устаткованими пристроями для сидіння.

14.1.2. Приміщення для переодягання повинні мати достатні розміри і мати пристосування для того, щоб кожний працівник за необхідності міг висушити спеціальний одяг та взуття, а також зберігати власний одяг і особисті речі під замком.

Якщо обставини (наприклад, небезпечні робочі речовини, вологість, бруд) цього вимагають, повинна бути забезпечена можливість зберігати власний одяг і особисті речі окремо від робочого одягу.

14.1.3. Для чоловіків і жінок слід облаштувати окремі приміщення для переодягання, або передбачити роздільне користування цим приміщенням.

14.1.4. Якщо з причин, зазначених у першому абзаці пункту 14.1.1, немає необхідності у окремому приміщенні для переодягання, для кожного працівника повинно бути передбачене місце в приміщенні, де він міг би зберігати під замком власний одяг і особисті речі.

14.2. Душові і умивальні.

14.2.1. Працівникам повинна бути забезпечена достатньою кількістю душових, якщо цього вимагають характер діяльності або вимоги гігієни.

Для чоловіків і жінок слід обладнати окремі душові приміщення, або передбачити роздільне користування ними.

14.2.2. Душові приміщення повинні мати достатні розміри, щоб кожний працівник міг без перешкод скористатись ними згідно з вимогами гігієни.

Душі повинні бути забезпечені холодною і теплою водою.

14.2.3. Якщо відповідно до абзацу першого пункту 14.2.1 відсутня необхідність в душових, повинні бути обладнані зручні умивальні з проточною

(за необхідності – теплою) водою в достатній кількості поблизу від робочих місць і приміщень для переодягання.

Для чоловіків і жінок слід облаштувати окремі умивальні, або передбачити роздільне користування ними.

14.2.4. Якщо душові або умивальні розташовані окремо від приміщень для переодягання, слід між цими приміщеннями забезпечити зручні переходи.

14.3. Туалети і рукомийники.

Працівникам повинні бути забезпечені поблизу робочих місць, душових або умивалень спеціальними приміщеннями з достатньою кількістю туалетів і рукомийників.

Для жінок і чоловіків повинні бути обладнані окремі туалетні приміщення, або передбачене роздільне користування туалетами.

15. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей.

15.1. Працівники повинні бути забезпечені пристосованими приміщеннями для відпочинку та/або можливого розміщення людей, якщо це необхідно з міркувань безпеки і здоров'я, особливо, беручи до уваги характер діяльності, кількість осіб, зайнятих на підприємстві, і віддаленість будівельного майданчика.

15.2. Приміщення для відпочинку та/або можливого розміщення людей повинні мати достатні розміри і бути устатковані столами і стільцями відповідно до кількості працівників.

15.3. Якщо такі приміщення не передбачені слід надати працівникам у користування інші приміщення для відпочинку та/або можливого розміщення їх під час перерв у роботі.

15.4. Стаціонарні приміщення для тимчасового проживання людей, які використовуються не тільки у виняткових випадках, повинні бути укомплектовані достатньою кількістю санітарного обладнання, їдальнею і приміщенням для відпочинку.

Приміщення повинні бути устатковані ліжками, шафами, столами і стільцями відповідно до кількості працівників, при виділенні приміщень слід належним чином враховувати наявність працівників різної статі.

15.5. У приміщеннях для відпочинку під час перерв та/або для розміщення людей слід передбачити належні заходи для захисту тих, які не палять, від дії тютюнового диму.

16. Вагітні жінки і матері-годувальниці.

Вагітні жінки і матері-годувальниці повинні мати можливість відпочити, лежачи у зручних умовах.

17. Працівники з фізичними вадами.

Робочі зони, за необхідності, повинні бути обладнані з урахуванням потреб працівників з фізичними вадами.

Це, особливо, стосується дверей, шляхів сполучення, сходів, душів, умивалень, туалетів, якими користуються ці особи, а також робочих місць, на яких вони безпосередньо працюють.

18. Інші положення.

18.1. Межі будівельного майданчика та прилегла територія повинні бути ясно зрозумілими, належним чином позначені і обладнані.

18.2. Працівники повинні бути забезпечені на будівельному майданчику, у використовуваних приміщеннях або поблизу робочих місць достатньою кількістю питної води і, за необхідності, іншими безалкогольними напоями.

18.3. Працівники повинні:

- мати у розпорядженні приміщення для приймання їжі під час обідньої перерви у задовільних умовах;

- за необхідності, мати у розпорядженні засоби для того, щоб вони могли у задовільних умовах готувати собі їжу.

ЧАСТИНА 2
Спеціальні мінімальні
вимоги до робочих місць на будівельних майданчиках

Розділ I
Улаштування робочих місць в приміщеннях

1. Стійкість і міцність.

Приміщення повинні мати конструкцію і міцність, що відповідають характеру їх використання.

2. Двері аварійних виходів.

Двері аварійних виходів повинні відкриватись у напрямку евакуації.

Двері аварійних виходів повинні закриватись так, щоб кожна особа у випадку аварії могла їх відкрити легко і без затримки.

Не дозволяється використовувати у якості аварійних розсувні і обертові двері.

3. Вентиляція.

При застосуванні кондиціонерів і механічних вентиляційних пристроїв необхідно, щоб працівники не підпадали під дію шкідливих протягів.

Речовини та пил, які безпосередньо можуть привести до загрози здоров'ю працівників через забруднення повітря, яким вони дихають, повинні швидко видалятися.

4. Температура.

4.1. У приміщеннях для відпочинку під час перерв, чергового персоналу, санітарно-технічного призначення, їдальнях, приміщеннях для надання першої медичної допомоги температура повинна відповідати специфічному призначенню цих приміщень.

4.2. Вікна, дахові ліхтарі і скляні стіни повинні мати пристосування для затінення їх від надмірного сонячного світла відповідно до характеру робіт і призначення приміщення.

5. Природне і штучне освітлення.

Робочі зони повинні, наскільки це можливо, мати достатньо денного світла і бути обладнаними пристроями для належного штучного освітлення, необхідного для безпеки і захисту здоров'я працівників.

6. Підлоги, стінки стелі приміщень.

6.1. Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних ухилів, вони повинні бути міцними, такими, щоб працівники не могли спіткнутись або послизнутись.

6.2. Поверхня підлог, стель і стінок приміщень повинна бути такою, щоб забезпечувалась можливість їх очищення і оновлення відповідно до вимог гігієни.

6.3. Прозорі і світлопроникні стіни, суцільноскляні перегородки у приміщеннях поблизу робочих місць і шляхів пересування, повинні мати чіткі позначення і виготовлятися з безпечного матеріалу, або бути відгородженими від робочих місць і шляхів пересування таким чином, щоб уникнути контакту працівників з цими стінками, можливого руйнування цих стінок і поранення осколками.

7. Вікна і дахові ліхтарі приміщень.

7.1. Вікна, дахові ліхтарі і вентиляційні пристосування повинні бути такими, щоб працівники могли не наражаючись на небезпеку, відкривати їх, закривати, регулювати і встановлювати у певні положення.

У відкритому стані вони не повинні створювати небезпеку для працівників.

7.2. Вікна і дахові ліхтарі повинні бути оснащені пристроями, які б дозволяли проводити їх очищення без виникнення ризику для працівників, що проводять очищення та інших працівників.

8. Двері й ворота.

8.1. Розташування, матеріал і розміри дверей і воріт повинні відповідати типу і призначенню приміщення.

8.2. Прозорі двері повинні мати позначення на рівні очей.

8.3. Обертові двері і ворота повинні бути прозорими, або мати віконця на рівні очей.

8.4. Якщо прозорі або світлопроникні елементи дверей і воріт виготовлені не з безпечного матеріалу і це створює ризик травмування осколками, працівники повинні бути захищені від доторкання до цих елементів дверей і воріт.

9. Шляхи пересування.

Якщо цього вимагає характер використання приміщень і їх обладнання, межі шляхів пересування повинні бути позначені.

10. Особливі вимоги до ескалаторів і рухомих тротуарів.

При експлуатації ескалаторів та рухомих тротуарів не повинна створюватись небезпека.

Ескалатори та рухомі тротуари повинні бути оснащені необхідними захисними пристроями та добре видимими і легко доступними пристроями для екстреної зупинки.

11. Розміри приміщень і обсяг повітря в них.

Робочі приміщення повинні мати достатню площу і висоту, для того, щоб працівники могли виконувати свою роботу без ризику щодо їх безпеки, здоров'я і самопочуття.

Розділ II

Улаштування робочих місць поза приміщеннями

1. Стійкість і міцність.

1.1. Розміщені на висоті або на глибині постійні або тимчасові робочі місця повинні бути стійкими і стабільними, при цьому слід враховувати:

чисельність працівників, що перебувають на цих робочих місцях;

максимальні навантаження, які вони можуть витримати, а також розподіл навантажень;

будь-які інші зовнішні впливи.

Якщо несучі та інші деталі таких робочих місць самі по собі не є стійкими, слід забезпечити їх стійкість застосувавши відповідні надійні

фіксує пристосування з метою запобігання будь-якому випадковому або ненавмисному зміщенню всього робочого місця або його частини.

1.2. Стійкість і міцність робочих місць повинні належним чином перевірятись, особливо, після будь-яких змін висоти чи глибини робочих місць.

2. Установки для розподілу енергії.

2.1. Енергорозподільчі установки на будівельних майданчиках, особливо ті, що піддаються впливам зовнішнього середовища, повинні регулярно перевірятись і підтримуватись у робочому стані.

2.2. Установки, встановлені на будівельному майданчику до початку робіт на ньому, повинні бути ідентифіковані, перевірені і мати чіткі позначення.

2.3. Повітряні лінії електропередачі повинні бути винесені за межі будівельного майданчику або знеструмлені. Якщо це не можливо, слід встановити відповідні огороження з попередженнями, щоб запобігти наближенню до них транспортних засобів та інших механізмів.

Якщо на будівельному майданчику транспортні засоби переміщуються під повітряними лініями електропередачі, повинні бути встановлені відповідні попереджувальні знаки і підвісні захисні пристрої.

3. Атмосферні впливи.

Працівники повинні бути захищені від атмосферних явищ, які можуть вплинути на їх безпеку і здоров'я.

4. Запобігання падінню предметів.

4.1. Там, де це технічно можливо працівники повинні бути захищені від предметів, що падають за допомогою засобів колективного захисту.

4.2. Матеріали, обладнання, технологічне оснащення повинні бути так встановлені або складовані, щоб не допустити їх падіння, зсуву або перекидання.

4.3. За необхідності на будівельному майданчику слід передбачити захисні накриття на проходами, або забезпечити неможливість доступу до небезпечних зон можливого падіння предметів.

5. Запобігання падінню з висоти.

5.1. Для запобігання падінню з висоти більше чим 1,3 м необхідно встановлювати надійні захисні огороження, які фізично виключають можливість падіння працівників, висотою не менше 1,1 м до низу верхнього елемента, та які мають верхній елемент, середній елемент та бортовий елемент, або обладнані іншим рівноцінним чином.

5.2. Роботи на висоті більше чим 1,3 м допускається проводити, лише з використанням відповідних пристосувань або засобів колективного захисту (риштувань, платформ, захисних огорожень, запобіжних сіток тощо).

5.3 Якщо умови і характер робіт виключає можливість застосування пристосувань або засобів колективного захисту, необхідно передбачити заходи, що запобігають доступу в небезпечну зону можливого падіння з висоти, або забезпечити застосування працівниками запобіжних поясів та інших засобів індивідуального захисту від падіння з висоти.

6. Вимоги до засобів підмашування та драбин.

6.1. Всі засоби підмашування повинні бути виготовлені за проектом та підтримуватись у необхідному стані для запобігання їх падіння або непередбачених зміщень.

6.2. Виготовлення, розміщення, вибір розмірів, закріплення та використання робочих платформ, трапів, засобів підмашування, драбин для підйому на засоби підмашування, риштувань повинні проводитись таким чином, щоб не допустити падіння з них людей та запобігати падінню на людей предметів.

6.3. Засоби підмашування та риштування повинні перевірятись компетентними особами:

а) перед введенням у експлуатацію;

періодично, під час експлуатації відповідно до інструкції по експлуатації, але не рідше чим через 10 днів;

с) після переміщення, перебудови, довготривалого невикористання, впливу атмосферних явищ, землетрусів, або будь-яких інших подій, які здатні вплинути на їх міцність і стійкість.

6.4. Драбини повинні мати достатню міцність і належним чином підтримуватись у справному стані. Вони повинні використовуватись тільки за своїм призначенням і у передбачених для них місцях.

6.5. Засоби підмашування на колесах повинні мати пристосування для запобігання непередбаченому переміщенню.

7. Вантажопідіймальні механізми.

7.1. Вантажопідіймальні механізми, пристрої, складові частини, кріплення, та опори повинні:

а) бути належним чином виготовлені за проектом, мати міцність відповідно до їх призначення;

б) бути належним чином встановлені та використовуватись за призначенням;

г) підтримуватись у робочому стані;

д) проходити технічні огляди, періодичні огляди відповідно до вимог нормативно-правових актів;

є) обслуговуватись кваліфікованими працівниками, що пройшли відповідне навчання.

7.2. На вантажопідіймальних механізмах, пристроях до нього на видному місці повинно бути чітко зазначене максимально допустиме навантаження.

7.3. Підіймальне обладнання і пристрої до нього повинні використовуватись тільки за призначенням.

8. Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери.

8.1. Всі транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні:

а) проектуватись і виготовлятись з урахуванням вимог безпеки та ергономіки;

б) утримувались у справному стані;

в) використовуватись за призначенням.

8.2. Водії та машиністи, що обслуговують транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні пройти відповідне навчання.

8.3. Необхідно вживати відповідні заходи направлені на запобігання падінню транспортних засобів, землерийних машин і транспортерів у котловани, траншеї або у воду.

8.4. У необхідних випадках землерийні машини і транспортери повинні бути оснащені пристроями, які захищають машиніста у випадку перекидання машини і від предметів, що падають зверху.

9. Вимоги до обладнання, установок, інструменту.

9.1. Обладнання, установки, електрифікований та не електрифікований інструмент, повинні:

- а) проектуватись і виготовлятись з урахуванням ергономіки;
- б) утримуватись у справному стані;
- в) застосовуватись виключно за призначенням;
- г) використовуватись навченими працівниками.

9.2. Обладнання та устаткування, що працюють під тиском, повинні бути випробувані і підлягати регулярним технічним оглядам згідно вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

10. Земляні роботи, буріння свердловин, підземні роботи, спорудження тунелів, риття котлованів.

10.1. Під час риття котлованів, буріння свердловин, здійснення підземних робіт або при спорудженні тунелів необхідно вживати заходи спрямовані на:

- а) застосування засобів кріплення укосів, стін, або улаштування відповідної крутості укосів для запобігання обвалу ґрунту;
- б) запобігання ризикам, пов'язаним з падінням людей, матеріалів чи предметів або затопленням;
- в) забезпечення достатньої вентиляції на всіх робочих місцях з метою забезпечення людей безпечним і нешкідливим для здоров'я повітрям для дихання;

г) забезпечення евакуації працівників у випадках виникнення пожежі, затоплення, обвалу, або інших небезпечних ситуацій.

10.2. Перед початком проведення земляних робіт необхідно визначити небезпеку, яку можуть спричинити прокладені під землею електричні кабелі, або інші підземні комунікації.

10.3. Повинні бути забезпечені безпечні шляхи спуску та виходу із котлованів, траншей тощо.

10.4. Вийнятий ґрунт, матеріали і транспортні засоби, що рухаються, повинні розміщуватись на безпечній відстані від котлованів, траншей тощо. За необхідності слід застосовувати відповідні огороження.

11. Роботи по знесенню споруд.

Якщо знесення будівель або споруд може спричинити небезпеку:

а) необхідно вжити необхідні заходи безпеки і здійснити відповідні роботи;

б) роботи повинні плануватись і проводитись тільки під наглядом відповідальних осіб, що мають необхідні знання та досвід.

12. Вимоги до робіт з металевими або бетонними конструкціями, опалубками, збірними будівельними конструкціями.

12.1. Металеві або бетонні конструкції, їх складові, опалубка, збірні будівельні конструкції, тимчасові опори, несучі елементи повинні монтуватись і демонтуватись тільки під наглядом відповідальних осіб, що мають необхідні знання та досвід.

12.2. Повинні бути вжиті відповідні заходи щодо захисту працівників від небезпек, пов'язаних із недостатньою міцністю або початковою нестабільністю будівельних конструкцій.

12.3. Опалубки, тимчасові підтримуючі конструкції, опори повинні бути виготовлені за проектом та розраховані таким чином, щоб витримати дію усіх можливих навантажень, та постійно підтримуватись у справному стані.

13. Вимоги до водонепроникних перемичок і кесонів.

13.1. Водонепроникні перемички і кесони повинні:

- а) виготовляться з відповідного матеріалу необхідної міцності;
- б) бути відповідним чином обладнані, щоб працівники, у випадку прориву води чи обвалу матеріалу могли знайти там укриття.

13.2. Спорудження, встановлення, перебудова або демонтаж водонепроникної перемички чи кесона можуть проводитись тільки під наглядом відповідальної особи, що має необхідні знання та досвід.

13.3. Водонепроникні перемички і кесони повинні періодично перевірятись відповідальною особою, що має необхідні знання та досвід.

14. Вимоги до роботи на покрівлях.

14.1. У випадках, коли висота та уклон покрівлі перевищують норми встановлені нормативно-правовими актами з охорони праці, необхідно застосовувати засоби колективного захисту, що запобігають падінню з висоти працівників, інструментів, предметів і будівельних матеріалів.

14.2. Якщо виконуються роботи на покрівлях або на інших не міцних поверхнях, або біля них, та існує небезпека їх руйнування під вагою працівників, необхідно вжити заходів направлених на запобігання падіння працівників з висоти та випадкового потрапляння працівників на неміцну поверхню.